

HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2025–2029

Hyvinvointikertomuksen sekä poikkihallinnollisen hytetu -työryhmän taustatyön pohjalta on laadittu hyvinvointisuunnitelma. Hyvinvointisuunnitelma on hyvinvointikertomukseen perustuva suunnitelma tulevalle valtuustokaudelle, jossa määritellään tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot sekä arviointimittarit hyvinvoinnin edistämiseksi ja hyvinvointivajeiden korjaamiseksi.

Hyrynsalmen hyvinvointisuunnitelman painopisteet on koottu kunnan strategian sekä alueellisten ja valtakunnallisten painopisteiden pohjalta. Hyrynsalmen hyvinvointisuunnitelmaa laadittaessa tavoitteita ja menetelmiä on otettu Kainuun Liikkumisohjelmasta, Kainuun mielen hyvinvoinnin ohjelmasta 2025-2029, Kainuun ravitsemusterveyden edistämisen suunnitelmasta sekä Kainuun hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmasta. Lisäksi Kainuun kuudessa kunnassa tehtiin Viisaan liikkumisen suunnitelma 2024, jonka tavoitteet jatkuvat vuoteen 20xx **tarkista vuosi** saakka. Kainuun yhteiset suunnitelmat on kohdistettu Hyrynsalmelle soveltuvien osien.

Tämä hyvinvointisuunnitelma kattaa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman sekä ehkäisevän päihdetyön ja mielenterveyden edistämisen suunnitelman.

Hyvinvointisuunnitelmaa on ollut laatimassa HyTeTu-työryhmä ja sitä on kommentoinut hyvinvointivaliokunta, elinvoimavaliokunta, sekä kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto.

Ehkäisevä päihdetyö ja mielenterveyden edistäminen:

Ehkäisevä päihdetyö (EPT) on osa kunnan lakisäateistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. EPT-työ kattaa alkoholi-, huumausaine- ja rahapelihaittojen, tupakoinnin ja nuuskankäytön vähentämisen huomioiden koko ihmisen elinkaaren. EPT-työ on sekä ehkäisevää että haittoja vähentävää toimintaa. Käytännössä ehkäisevää päihdetyötä tehdään vähentämällä päihteiden, tupakka- ja nikotiinituotteiden ja rahapelien kysyntää, saatavuutta ja tarjontaa toimiviksi todetuilla menetelmillä, viestinnällä ja vahvistamalla ehkäisevän työn rakenteita.

Kuntien vastuulla on edistää ehkäisevää päihdetyötä eri hallinnonaloilla varhaiskasvatuksesta kouluihin, oppilaitoksiin, nuorisotyöhön ja muihin vapaa-ajan ympäristöihin sekä työllisyys- ja koulutustamispalveluihin yhdyskuntasuunnittelua unohtamatta (Markkula ym. 2022). Kunnan tulee huolehtia päihdeolojen seurannasta ja siitä koskevasta tiedotuksesta. Kuntalaisille tulee myös tarjota tietoa päihdehaitoista ja niiden vähentämisestä.

Kainuun hyvinvointialue ja sen kunnat laativat yhdessä ehkäisevän päihdetyönsuunnitelman valtuustokauden loppuun mennessä. Hyrynsalmen kunnassa ehkäisevän päihdetyön ja mielenterveyden tavoitteet ja toimenpiteet on liitetty laajaan hyvinvointisuunnitelmaan. Alueellisen suunnitelman valmistuttua, kunnan omaa suunnitelmaa päivitetään ja täydennetään tarvittaessa alueellista suunnitelmaa vastaavaksi.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma:

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien tarkoituksena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia kunnassa ja hyvinvointialueella. Koska lastensuojelun järjestämisvastuu kuuluu hyvinvointialueelle, hyvinvointialueen suunnitelman tavoitteena on myös tukea lastensuojelun järjestämistä ja kehittämistä.

Kunnan ja hyvinvointialueen on tehtävä yhteistyötä suunnitelmien laadinnassa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat ovat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa (järjestämislaki) tarkoitettuja hyvinvointisuunnitelmia, joten hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyövelvoitteista säädetään tarkemmin järjestämislain 6 ja 7 §:ssä. (thl.fi)

Hyrynsalmen lasten ja nuorten hyvinvoinnin tila ja kasvuolot on kuvattu Hyrynsalmen viimeisimmässä hyvinvointikertomuksessa.

“ote kertomuksesta”

Strategiset hyvinvointitavoitteet:

1. Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen
2. Kuntien, hyvinvointialueen, yrittäjien ja järjestöjen yhteistyön vahvistaminen
3. Sujuva ja turvallinen arki

1. OSALLISUUDEN VAHVISTAMINEN Edellistä hyvinvointikertomusta varten tehdyssä kuntalaisille osoitetussa hyvinvointikyselyssä kysyttäessä "Koen voivani vaikuttaa itseäni koskeviin asioihin asuinkunnassani?" nousi esiin, että 58,8 % hyrynsalmelaisista koki olevansa eri mieltä, jokseenkin eri mieltä tai ei samaa eikä eri mieltä väitteen kanssa. Osallisuuden vahvistaminen on tällöin tärkeimpiä tavoitteita Hyrynsalmen hyvinvointisuunnitelmassa.			
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	VASTUUTAHOT	SEURANTAMITTARIT
Kuntalaisten hyvinvoinnin ja osallisuuden lisääminen Osallisuuden vaikuttavuuden parantaminen, hyvät toimintatavat kokeiluista vuosittaisiksi arjen toimenpiteiksi	Kuntalaisillat, hyvinvointi- ja kuntalaiskyselyt Toimenpiteet ikäryhmittäin: lapset ja nuoret: nuorisovaltuustotoiminta, opiskeluhoito, vanhempainillat, Ikääntyneet: Vammais- ja vanhusneuvoston toiminta Viestinnän kehittäminen, myönteinen viestintä onnistumisista ja mahdollisuuksista Osallistava budjetointi Monipuolistamalla hyvinvointia parantavia palveluja	Kunnan eri hallintokunnat, hyte-työryhmä Vanhus- ja vammaisneuvosto Nuorisovaltuusto Kaikki hallintokunnat Hallintopalvelut	Kokousmäärät, tavoite 4krt/vuosi Kyselyt väh. 1kpl/vuosi, kuntalaisillat väh. 1kpl/vuosi Uudet, palvelevammat verkkosivut otetaan käyttöön 1/2026 Vuosittain osallistuvaan budjetointiin varatun määrärahan käyttö kuntalaisten toiveiden perusteella (kysely/tahtuma), viestintä määrärahan käytöstä

Monipuoliset osallistumismahdollisuudet ajasta ja paikasta riippumatta	Digiopastuksen kehittäminen Saavutettavuuden parantaminen Tilaisuuksien järjestäminen, jotta tarvittavilla ikäluokilla on niihin mahdollista osallistua, ottaen huomioon aikataulut ja paikka Muita tavoitteita?	Sivistyspalvelut	Digiopastusta tarjolla vuosittain
		Kaikki hallintokunnat	
		Kaikki hallintokunnat	
		Kaikki hallintokunnat	
Avoin päätöksenteko	Ennakoiva päätöstiedottaminen srkä mahdollisuudet seurata päätöksentekoa (kokousten striimaus) Kuntalaisten osallistaminen päätöksentekoon mahdollisimman varhaisessa vaiheessa esim. tiedotus- ja keskustelutilaisuuksin Ennen kehittämistoimia/hankintoja kuntalaiskyselyt ko. asiaa koskien niiltä osin kuin toteutettavissa on	Hallintopalvelut, viestintä	Striimaus käytössä vuoden 2027 loppuun mennessä
Päätösten vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin arvioidaan	Jalkautetaan käyttöön päätösten vaikutusten ennakoarviointi, jossa huomioidaan hyvinvointivaikutukset Luodaan ohje ja kriteerit EVAn käytölle		Kyselyiden määrä/hankinnat
		Kaikki hallintokunnat	EVA käytössä kriteerit täyttävissä päätöksissä
Tapahtumien ja kohtaamispaikkojen järjestäminen, yksinäisyyden vähentäminen	Järjestetään tapahtumia, kerhoja, matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja, esim. luentoja, vierailuja, kahvitilaisuuksia kaikille eri ikäryhmille	Kaikki hallintokunnat, hyvinvointialue, järjestöt ja yhdistykset	Tavoite vähintään 2 osallisuutta lisäävää ja yksinäisyyttä vähentävää toimenpidettä/vuosi/ikäluokka

2. YHTEISTYÖVERKOSTOT Pienen kunnan yhteistyöverkostojen tulee olla laajat. Tarvitaan kunnan sisäistä yhteistyötä sekä alueellista yhteistyötä hyvinvointialueen ja muiden kuntien kanssa. Lisäksi järjestö- ja yritys yhteistyö on tärkeää.			
Sujuva ja toimiva yhteistyö muiden kuntien, hyvinvointialueen, järjestöjen ja alueen yrittäjien kanssa	Kuntien ja hva:n välinen yhteistyö palvelujen saavutettavuuden parantamiseksi Kuntien ja hyvinvointialueen yhdyspintarakenteen selkeyttäminen Aktivoidaan ja avustetaan seurojen toimintaa Kehitetään kunnan ja hva:n yhteistyötä järjestöavustusten suhteen: painopisteiden avulla kehitystä tapahtuu konkreettisemmin Yhteisten tapahtumien ja ryhmien järjestäminen Yhteistyöillat tms. tapaamiset sidosryhmien kanssa Kokoontumistilojen tarjoaminen kerho- ja liikuntatoimintaan, osa tiloista käytössä veloituksetta	Kaikki hallintokunnat hallintopalvelut/hyvinvointialue Sivistyspalvelut Sivistyspalvelut sivistyspalvelut, järjestöt, hva Kaikki hallintokunnat tekniset palvelut	Palvelut joita tehdään kuntayhteistyöllä tai hva-yhteistyöllä, määrä/vuosi Yhdyspintarakennesopimus tehty ja käytössä Liikunta-, nuoriso-, ja kulttuuritoimen avustukset jaetaan 1x/vuosi. Avustusmäärärahan lisääminen, jos relevantteja hakijoita lisää Tavoitteena 2 hyvinvointia lisäävää tapahtumaa/vuosi, Järjestöiltä väh. 1krt/vuosi Yrittäjien aamukahvit väh. 1krt/vuosi Ylläpidetään harrastus- ja kokoontumisaikkoja ja mahdollistetaan käyttö järjestöille
3. SUJUVA JA TURVALLINEN ARKI Mahdollisimman hyvinvoivat ihmiset, arki sujuvaa ja turvallisuuden tunne olisi läsnä.... Tavoitteena on hyvinvoiva hyrynsalmelainen, joka tuntee arjen turvalliseksi ja sujuvaksi.			
Hyvinvointityö jatkuvana toimintana	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen: HY-TETU-työryhmän säännölliset kokoontumiset, mukaan lukien alueellinen Hytetu-työ	Kaikki hallintokunnat, Hytetu-työryhmä,	Hyte-neuvottelu 1krt/vuosi, kunnan HyTeTu-työryhmän kokoukset väh. 4 krt/vuosi, alueelliset kokoontumiset 1krt/kk

Kainuun liikkumishjelman toteuttaminen Hyrynsalmella	LIEKKI-hankkeen (liikunta elämäntavaksi kaikille -hanke) toimenpiteenä liikuntapaikkojen esteettömyyskuvailu	sivistyspalvelut	Lainauksien määrä/vuosi, 2 uutta lainattavaa välinetyyppiä valtuustokauden loppuun mennessä
	Voimaa Vanhuuteen –ohjelman toteuttaminen	Sivistyspalvelut, tekniset palvelut	Tehtynä elokuun 2027 loppuun mennessä
	Liikunnan vuosikello Hyrynsalmen yhtenäiskoululle KuntoKipinä-hankkeen toimenpiteenä	sivistyspalvelut	Voimaa vanhuuteen ohjelman toimenpiteiden määrä, tavoite 2/vuosi
	KouluPt toiminnan vakiinnuttamisen selvittäminen	Sivistyspalvelut	Liikunnan vuosikello käytössä lukuvuoden 2026-2027 alussa
	Löydetään Kainuun liikkumishjelmasta kuntaamme sopivia uusia toimintamuotoja	sivistyspalvelut	Kainuun liikkumishjelmasta saatujen toimintamuotojen määrä valtuustokauden loppuun mennessä, tavoite väh. 2 uutta toimintaa
		sivistyspalvelut	